

УДК 634.717:631.526.32

Дядько Т.П., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **Шубенко Л.А.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СОРТИМЕНТУ ОЖИНИ ЗВИЧАЙНОЇ НА РИНКУ УКРАЇНИ

Продукція ожини користуються високим попитом у споживача завдяки високим смаковим якостям. Перевагою ожини є висока врожайність, незначне ураження хворобами і шкідниками, що дозволяє вирощувати за принципом органічного землеробства, дає чисту і корисну ягоду приємного смаку. Виробники шукають великоплідні сорти десертного смаку та привабливого зовнішнього вигляду.

Ключові слова: сорти ожини, урожайність, маса ягід, смакові якості

Споживання свіжої ягідної продукції є світовим трендом здорового способу життя. Обсяги виробництва ягід в країнах ЄС щорічно зростають в середньому на 6 %. Україна має шанс стати ключовим виробником і постачальником продукції ягідних культур, таких як ожина, насамперед на європейський ринок [1]. Площа насаджень ожини в Україні, за неофіційними даними, оцінюється приблизно у 200–250 га, що становить менше ніж 1 % від загальної площі ягідних культур (станом на 2018 р.). Останнім часом зберігається тенденція до збільшення її насаджень, оскільки підприємці характеризують ожину як стабільно прибуткову культуру. До того ж ожина належить до культур, які займають провідне місце у системі органічного вирощування. Одним із обмежувальних чинників, що гальмують закладання промислових насаджень цієї культури в Україні є недостатня зимостійкість. Проте не достатньо вивчений сучасний асортимент та перспективні сорти ожини в Україні [2].

Мета наших дослідження полягає в аналізі сучасного асортименту ожини звичайної та ринку продукції ягідних культур в Україні.

Виробництво ягідної продукції в Україні зростає в 1,5–2 рази швидше, ніж споживання. Ринок швидко насичується продукцією, підвищується її якість, розширюється асортимент. В Державному реєстрі сортів рослин, придатних до поширення в Україні на 2023 рік представлені 9 сортів ожини, з них вітчизняної селекції Насолода, Садове чудо, зарубіжної – Карака Блек, Рубін, Чачанска Бестрна, Лох Тей, Натчез, АПФ 45, Уошіта. Сучасний асортимент ожини в Україні представлений близько 50 сортами, серед яких є колючі та безколючкові види, сорти із прямостоячими та сланкими пагонами. Більшість посадок ожини в Україні розташована в Лісостеповій зоні, оскільки дана культура є вологолюбною. А також ожина поширена і в Степовій зоні, оскільки ожина теплолюбна і рослини зазнають пошкоджень в наслідок дії низьких температур. Серед сортів, найбільш поширених у ягідниках України, найвищою морозостійкістю характеризуються Садове чудо, Агавам, Полар, а найнижчою сорти Рубін, Смутстем в умовах Лісостепу України [3].

Важливим показником є врожайність, маса ягід та дегустаційна оцінка ожини. Найбільш крупноплідними є сорти Гігант, Натчез, Тріпл краун маса ягід яких знаходиться в межах 14-20 г. Дрібноплідними є сорти Торнфрі, Агавам, Рубен. Високі смакові та товарні якості ягід відмічені у сортів Тріпл краун, Орегон Торнлес (в середньому 8,1 бал). Вивчення сортів ожини показало, що найвищу середню врожайність забезпечили сорти Агавам (10,5 т/га), Торнфрі (9,6 т/га) і Арапахо (8,8 т/га). Також високоврожайними в умовах лісостепу є сорти Лох Тей, Чачанска бестрна, Прайм Акр Фрідом (середня врожайність 6,5 т/га). Найменш врожайними виявилися сорти ремонтантного типу плодоношення Рубен, Блейк Меджик через тривалий термін дозрівання плодів в осінній період.

Ожину можна вирощувати без застосування хімічних засобів захисту, оскільки рослини мало уражуються хворобами та шкідниками. В насадженнях ожини в незначній мірі спостерігалось ураження таким хворобами як пурпурна плямистість, антракноз, іржа, карликовість. На рослинах спостерігалися такі шкідники як малинова стеблова галиця, оленка волохата. Ожина не потребує обробки пестицидами, що дає можливість отримувати екологічно чисті ягоди [4].

Висновки. Сучасний асортимент ожини в Україні представлений близько 50 сортами. За врожайністю, середньою масаю ягід та дегустаційною оцінкою найперспективнішими є сорти: Гігант, Натчез, Тріпл краун, Орегон Торнлес.

Список літератури

1. Hriuner L.A., Kuleshova O.V. Aktualnye voprosy selektsyy u novye elytnye formy ezhevyky henofonda VNYYSPPK. [Sovremennoe sadovodstvo]. 2018. № 3. S. 81-89. doi: 10.24411/2312-6701-2018-10312
2. Шубенко Л.А. Елементи технології вирощування ожини / Всеукраїнська науково-практична конференція «Генетика і селекція в сучасному агрокомплексі». м. Умань, 26 червня, 2019 р. С. 148-150.
3. Шубенко Л.А., Сич З.Д. Продуктивність сортів ожини / Основні, малопоширені і нетрадиційні види рослин – від вивчення до освоєння (сільськогосподарські і біологічні науки): Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий тиждень у Крутах – 2023», 2 березня 2023 р., с. Крути, Чернігівська обл. / ДС «Маяк» ІОБ НААН: у 2 т., 2023. Т. 2. С. 317-320.
4. Шубенко Л.А., Шох С.С. Куманська Ю.О. Оцінювання сортів ожини придатних для вирощування в умовах правобережного Лісостепу України. Збірник наукових праць БНАУ «Агробіологія». 2020. 1 випуск. С. 206. doi: 10.33245/2310-9270-2020-157-1-201-206